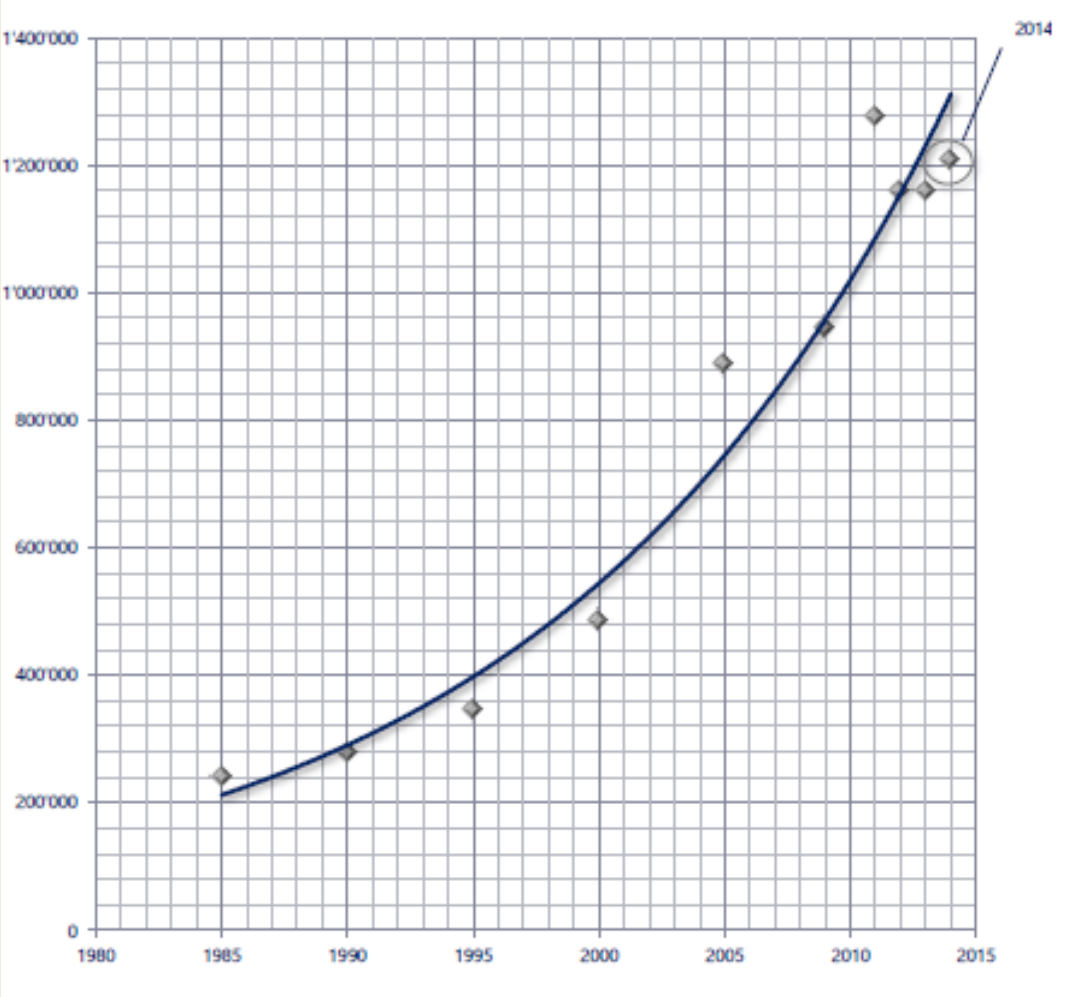

Déri Diána
ELTE Neveléstudományi
Doktori Iskola
(diana.der@gmail.com)

A KORONAVÍRUS-VILÁGJÁRVÁNY HATÁSA AZ EDZŐ-SPORTOLÓ KAPCSOLATRA A NŐI LABDARÚGÁSBAN

Igazolt női labdarúgók száma 1985-2014
Forrás: <http://www.uefa.com>

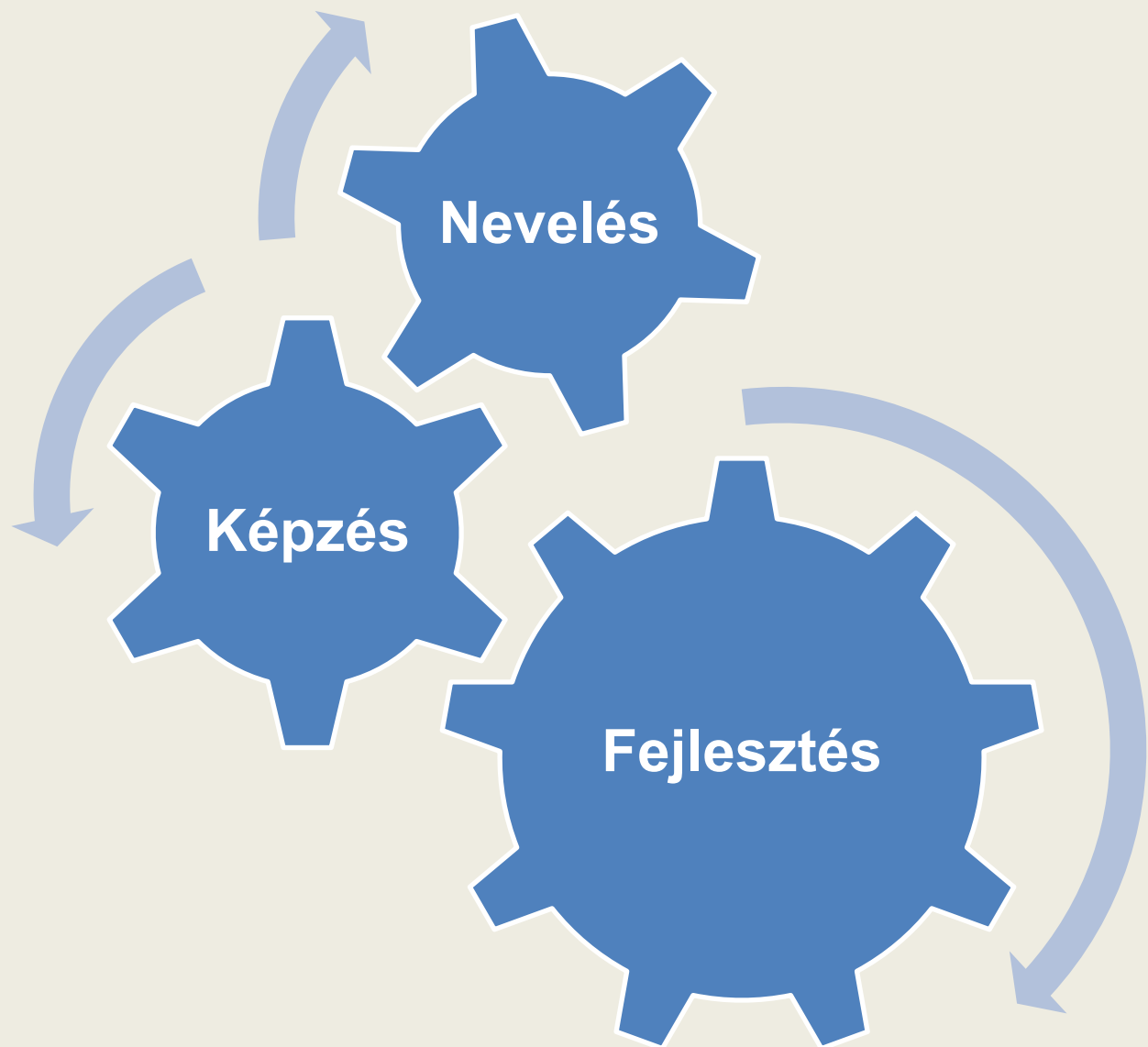
Elméleti háttér

Az edző-sportoló kapcsolat minősége rendkívül fontos, hiszen nagy kihatással van a sportági eredményességre (Giacobbi és mtsai 2002, Myers és mtsai 2005, Poczwadowski és mtsai, 2006, Gyömbér és mtsai 2012). A sportsiker meghatározó tényezője tehát az egymásra utalt edzői és sportolói személyiség együttműködése. Az edzővel szemben támasztott elvárások közül kiemelkedik a szakmai felkészültség mellett a pedagógiai rátermettség.

Ugyanakkor a jó edző-sportoló kapcsolat nagymértékben befolyásolja az adott sportág mellett történő elköteleződést is (Coakley 2004, Platts 2012). Az emocionális kötődés hiánya fiatal életkorban nagyban hozzájárulhat a sportolás abbahagyásához (Varga 2017).

Érdemes az edzőknek szem előtt tartania, hogy a fiatal labdarúgók igénylik a sporton kívüli tevékenységszférákban is a segítségüket, és nemcsak a szakmai munkáért felelős személyt látják az edzőjükben (Kiss és mtsai 2019).

Eredmények I. Edző legfontosabb feladatai

- ✓ Egyénre szabott célok kitűzése
- ✓ Feladatok differenciálása
- ✓ Kognitív és fizikai képességek fejlesztése
- ✓ Komplex személyiségépítés
- ✓ Szociális képességek kialakítása
- ✓ Csapatszellem kialakítása
- ✓ Együttműködés kialakítása

„Egy edző legfontosabb feladata, hogy kereteket, egyértelmű szabályokat alkotva, ezáltal biztonságot teremtve hagyja érvényesülni a tehetség kreativitását.”

Eredmények II. – Járványhelyzet hatása

1. szakasz: 2020. március → nyári felkészülések megkezdése

Ekkor az edzők új helyzettel szembesültek, amelynek megoldására nem álltak készen minták. Előtérbe kerültek az egyéni foglalkozások, amelyekhez a „közvetítő eszköz” a közösségi média lett. A tapasztalatok alapján **a motivációt és a koncentrációt volt a legnehezebb fenntartani az adott időszakban.**

Rendkívül fontossá vált a játékosok mentális erejének fenntartása, növelése, ezért **nagy hangsúlyt kaptak a nevelési feladatok.** El kellett nyerni a játékosok támogatását és lelkesedését.

2. szakasz: őszi idény → téli felkészülés

Ekkor az okozott nehézséget az edzőknek, hogy egyre több lett a hiányzó, létszámban és minőségben is pótolni kellett játékosokat.

A járvány alatt bebizonyosodott, mennyire fontos tényező a **rugalmasság** és az **alkalmazkodóképesség**, hiszen szinte folyamatos újratervezéssel kellett szembenéznük az edzőknek.

Az edző-játékos viszony összességében lazult. Hiába állt rendelkezésre a közösségi háló összes alkalmazása, csak azokat a játékosokat lehetett elérni, akik a járványhelyzet időszakán kívül is motiváltak voltak. Kijelenthető, hogy a csapatszellemre is romboló hatással volt a járványhelyzet, mivel a játékosok kapcsolattartása korlátozódott, kis csoportok alakultak ki.

„Egy jó edző sokkal inkább pedagógus,
és ha kell, szülő egyben.”

Anyag és módszer

A kutatás eredményessége tekintetében a legcélszerűbb eszköz a kvalitatív kutatási módszerek (interjúk és dokumentumelemzés) alkalmazása volt.

A mintaválasztás fontos szempontja volt, hogy a kutatás során a szakág elfogadott, tapasztalt és eredményes szakemberei kerüljenek bevonásra.

A megkérdezettek (n=5) legalább 10 éve a női labdarúgásban vezetői pozíciót betöltő, ugyanakkor eltérő feladatkörrel bíró személyek (vezető tehetséggutató, női labdarúgó akadémia igazgató, szövetségi kapitány, szakágvezető, női Elit Központ vezető). Így kívántuk biztosítani, hogy a kutatás több oldalról alátámasztott eredményt hozzon.

Az interjúk mellett a dokumentumelemzés (minisztériumi körlevél, szövetségi határozatok) módszerét vettük igénybe, mivel arra is kíváncsiak voltunk, hogy az edzők milyen külső segítséget, iránymutatást kaptak a helyzet megoldásához.

Kutatási kérdések

Az interjúalanyok számára nyitott végű kérdéseket (n=3) tettünk fel:

K1 - Véleménye szerint melyek a tehetséggondozás folyamatát leginkább befolyásoló fő tényezők és ezek között milyen szerepet tölt be az edző?

K2 - Véleménye szerint melyek egy jó edző fő feladatai és hogyan befolyásolta ezt a járványhelyzet?

K3 - Véleménye szerint hogyan jellemezhető az edző-sportoló kapcsolat és milyen hatással volt erre a járvány?

Megbeszélés és következtetések

Összességében elmondható, hogy a járvány során még jobban felértékelődött az edző pedagógiai nézete, tudása és gyakorlata. Az edzők számára a legnagyobb feladatot a motiváció, illetve az edző-sportoló reláció fenntartása okozta.

A vizsgált időszakban azokból a csapatokból, ahol az edzők jó közösséget formáltak, kevesebb játékost veszített a sportág, mint azokból, ahol elsősorban az edzések megtartása, a mérkőzések lejátszása volt hangsúlyos.

A kutatás eredményei megerősítették, hogy a siker nem valósulhat meg az edző alapos pedagógiai tudása nélkül.

Szintén alátámasztotta a kutatás azt, hogy nélkülözhetetlen egy kölcsönös bizalmi szál az edző–sportoló kapcsolatban.

Az eredmények alapján indokolt lehet a szakág növekedése és sikere érdekében az edzők pedagógiai kompetenciájának továbbfejlesztése céljából továbbképzések megszervezése.

Irodalom

Coakley J. (2004): *Sports in Society* (8th ed.). New York, McGraw Hill.

Giacobbi P. R., Roper E., Whitney J., Butryn T. (2002): College coaches’ views about the development of successful athletes: A descriptive exploratory investigation. *Journal of Sport Behavior*. 25: 164-180.

Giulianotti, R., Robertson, R. (2004): The globalization of football: a study in the glocalization of the ‘serious life’. *The British Journal of Sociology*, 55: 4. 545-568.

Gyömbér N., Hevesi K., Imre Tóvári Zs., Kovács K., Dr. Lénárt Á. & Menczel Zs. (2012): *Fejben dől el. Sportpszichológia mindenkinek*. Budapest, Noran Libro Kiadó.

Kiss Z., Csáki I., Bognár J. (2019): Magyar és határon túli bentlakásos labdarúgó akadémia sajátosságai az edző szerepe és jellemzői tekintetében. *Különleges Bánásmód*, 5: 2. 7-18. Myers N. D., Vargas-Tonsing T. M., Feltz D. L. (2005): Coaching efficacy in intercollegiate coaches: Sources, coaching behavior, and team variables. *Psychology of Sport and Exercise*. 6: 129-143.

Platts, C. (2012): *Education and welfare in professional football academies and centres of excellence: A sociological study*. University of Chester PhD thesis. <https://chesterrep.openrepository.com/bitstream/handle/10034/253657/chris%20platts.pdf>

Poczwadowski A., Barott J. E., Jowett S. (2006): Diversifying approaches to research on athlete-coach relationships. *Psychology of Sport and Exercise*. 7: 125-142.

Varga D. (2017): Képben a gyermekkép: labdarúgó edzők nézetei a mester és utánpótláskorú tanítványai kapcsolatáról. *Magyar Sporttudományi Szemle*, 18: 3. 46-51.